

Nivells literaris

Baltasar Porcel

A Sant Cugat hi ha una vida cultural realment notable, però per força emmarcada fins la situació general del país. Per això vull fer una breu reflexió sobre un tema actual que és el que conec, perquè m'afecta: la situació de la novel·la i per extensió de la literatura de creació.

Sembla com si novel·listes, crítics, professors i altres herbes ens dediquéssim només a traçar amargs autoretrats professionals i situacionals. Però a vegades l'horitzó també s'aclareix i potser ara estigui escampant-se l'última borrasca registrada: l'allau de comercialisme i best-sellerisme que com a principi absolut se'ns havia vingut a sobre.

No es tracta de condemnar el vessant comercial del llibre ni el best-seller. L'un és imprescindible i l'altre constitueix una realitat com qualsevol altra. Però les editores havien topat amb aquesta múltipla problemàtica: cada any augmenta el número de títols publicats, alhora que disminueix la tirada de cada un d'ells; tal quantitat de llibres no pot ser absorbida per les llibreries, fet que escurça o ofega la seva vida; per aquest motiu, els magatzems editorials no donen cabuda al que no s'ha venut, d'això que una sèrie de firmes hagin suprimit el seu fons; ha crescut la competència audiovisual; la necessitat, doncs, de publicitat per assolir un públic massiu ha llançat molt editor a buscar llibres epidèmics o tòpics que pel mateix, pugin arribar a molta gent.

Resultat: una entronització del que és comercial en detriment de la creació exigent, la finalitat de la qual és arribar al públic, per descomptat, però partint de la consistència de l'obra i no de la banalitat consumista.

Així, una crítica, una premsa, uns editors entenen bé el problema i han passat a opinar, a treballar, separant els dos corrents. Pensi's que "Esperant Godot", de Samuel Beckett, només va vendre 125 còpies en un any en aparèixer a França, però ara ven 30.000 exemplars anuals. I a Espanya s'han disparat inesperadament les vendes de dos autors que a penes sortien als diaris, que han publicat exigents novel·les llarguíssimes: Ana María Matute i Miguel Delibes. Essent normal, al mateix temps, que el dia de Sant Jordi, feliçment massiu, triomfi el que és simple i mediàtic.

No obstant això hem de fer una distinció entre llibre o novel·la en castellà o català. En el primer idioma s'està anant cap a l'estabilització bifront, però en català només estem en l'intent encara que, és curiós, existeixin editors potser més sensibles al tema. La raó és simple: les classes més formades i influents de la societat romanen gairebé del tot alienes a la producció cultural en català, doncs conceptualment -i políticament!- mana "el que és espanyol". Alhora, els mitjans audiovisuals catalans en la seva recerca de públic han apostat per la banalitat literària, mentre que en l'ensenyament no s'ha articulat un quadre de lectures de prestigi; i, a més, el castellà i les seves catapultes apreten... Ho sap la Generalitat?